

VI.

A czedrusfa mint a keresztény vallás jelképe.

Igy szól az Ur Isten: és veszek én ama magas czedrusfának tetejéből....gyenge ágat, és elplántálom azt magas és felemelt hegyen. Az Izrael magas hegyén plántálom őtet, és ágait felneveli és gyümölcsöt terem: és nagy czedrusfává növekedik; és laknak alatta mindenféle szárnyas madarak, az ő ágainak árnyéka alatt laknak. Ezekiel. 17, 22, 23.

A felolvasott isteni jövendölés a czedrusfa jelképében a keresztény vallásnak Jézus által a föld minden határain és népei közt való elterjedését fejezi ki, s a keresztény emberiséget mintegy előre bepillantatja nagy jövendőjébe. A czedrus legszebb, legtartósabb fája volt Syriának és Palaestinának; a pogány népek rothadatlanak hitték, a zsidók különös tisztelettel voltak iránta. Ebből volt faragva az ó szövetségi frigyláda, melyben a törvény s az aranyozott asztal, melyen a szent kenyér állott; ebből építették Dávid és Salamon királyi palotáikat és a jeruzsálemi templomot. A görögök isteneik képeit metszették reá; Diánának Efézusban, Apollónak Rómában ebből építették templomot. Magas hegyeken terem, mint a Taurus és Atlás környéke. Alakja magasan mintegy a fellegek közé nyúlik fel. Szine barnazöld, mint a legzöldebb smaragd, s illatát a pogány Róma isteni tiszteleténél áldozatul használta. Oly nagyszerű, oly parancsoló tekintetű volt e fa, hogy midőn Dávid a CXLVIII

zsoltárát írta, s eget és földet isten dicsőítésére szólított fel, lelkesedésében erre is kiterjedett s így szólott: Hegyek és minden halmok, gyümölcsfák és minden czedrusok dicsérjétek az Urnak nevét. Nem csuda tehát, ha a proféta ihletett lelke Jézus és a keresztény vallás jövőjére vonatkozó szóp hasonlatát a természet és keleti éghajlat e valóban nagyszerű növény példányától vette, mi annyival természetesebb, mivel egyfelől a keleti s kivált szent írónál a czedrus sokszor nagy és hatalmas embereket is jelentett, másfelől az Palaestina tartományaiban, különösen a Libánus hegyén nagyon el volt terjedve. A szentiró gyakorlatiágát bizonyította be az által, hogy egy elvont igazságot egy látható felséges ábrázolatban úgy állított olvasói elébe, hogy azt szükségképen meg kellett kedvelniök és szívökbe befogadniök.

Jelkép gyanánt jelenik meg tehát itt a czedrusfa, midőn Ezékiel az elolvasott alapigékben így ír róla: Így szól az Ur Isten: veszek ama magas czedrusfának tetejéből gyenge ágat, stb.

A czedrust, a mint mindnyájan tudhatjátok, a természet maga Istentől nyert erejével önmagára hozza elé; magva elhull, vagy gyökeréből sarjat vet, az ég esőjével öntözi, s kisded gyenge csemetéből gyakran oly terjedelmes fává növekszik, hogy négy-öt ember nem képes beölelni. Nem szükséges tehát, hogy az Isten mennyei dicsőségéből látható alakban alászállva, oltogassa vagy ültesse azt Izrael hegyére, vagy a Libánusra. Valóban az alapige nem egyéb, mint képes előadása Jézus születésének s általa a keresztény vallás megalapulásának. E szempontból tekintve alapigénk szavait, azok oly mély jelentésűek s oly költőileg szépek, hogy azok bővebb kifejtése érdemes néhány percznyi elmélkedésre. Vizsgáljuk meg tehát azokat röviden ez innepi szent órán s igyekezzünk a képes hasonlatok valódi értelmét s a bennök foglalt igazságokat a lehetőségig kitalálni. Én megkönnyitem

fáradságtokat, ti pedig legyetek beszédemre szives figyelemmel.

Alapigénk első tétele ez: És veszek ama magas czedrusfának tetejéből gyenge ágat, elplántálom azt felemelt hegyen, az Izrael magas hegyén plántálom el őt.

Hogy a magas czedrusfa Izrael országát jelzi, megtet-
szik Zakariás profecziája 11-ik részének 2-ik verséből, hol
Izrael országának elpusztulására vonatkozólag mondatik: El-
esett a czedrusfa; teteje Dávidot, Izrael dicső kirá-
lyát, a gyenge ág a megváltót, a gyermek Jézust s ifju tu-
dományát, a magas és felemelt hegy pedig a keresztény mi-
veltség amaz erkölcsi emelkedettségét jelzi, hol mintegy kő-
szálon nyugszik a Jézus anyaszentegyháza. Valóban a czed-
rus alatt akár a zsidó népet értsük, melyet az Isten önné-
pévé választott vala, akár Izrael országát, melyben volt a
paradicsom, s a hol legelőbb gyult fel az Isten egységét ta-
nitó vallás eszméje: mindkét esetben méltán ruházzuk reá
a magasság fogalmát, mindkét esetben méltán mondhatjuk,
hogy a keresztény vallás oltóága magas czedrus tetejéből
van véve. Az egyiptomi és görög tudományosság romjain
s tapasztalásain támadt az ó testamentomi nagy élőfa, mely-
nek tetejéről vette az Ur Isten a béoltandó gyenge ágat.
Gyenge ágat, mondám; mert lehet-e erősnek mondani oly
tudományt, mely öszvesen is néhány erkölcsi alapigazság-
ból áll, melyet egy igénytelen férfi alig tizenkettőd ma-
gával, idegen uralom alatt, ellenséges indulattal eltelt
népek szomszédságiban hirdet? Gyenge ágat vett a nagy-
szerü oltásra az Ur Isten; avagy nem volt-e gyenge maga
Jézus, midőn isteni küldetéséhez kezdett? Bizonyára gyenge
volt. De mint a legépebb fának legmagasb tetejéről veszik
az oltóágot: úgy lőn Jézus származása a legdicsőbb zsidó
királynak Dávidnak véréből; s mint a fa és virág ifju galyja

könnyebben fogamszik: úgy a vallásos igazságok és erkölcsi elvek is könnyebben meggyökereznek, ha azokat zsenge korokban csepegtetjük be a szivekbe. Magas és felemelt hegyen, az Izrael hegyin plántálta el ez ágat, mond tovább az Ur Isten a proféta által. 'A magas hegy alatt kétségen kívül nem lehet egyebet értenünk, mint Jézusnak felséges erkölcsi alakját, isteni küldetését, s általában az ő tanainak emberies és boldogító voltát, az Izrael hegyén pedig Zsidóországot, Jézus szülőföldét, hol az ő szent tudománya legelőbb elterjedett és meghonosult.

Második tétele az alapigének, hogy 'az újonnan plántált fák a gait felneveli. A czedrus a föld magasb tájain és gránitszirtek ornain terem. Képzeltetni tehát, hogy nehéz fogamzása és élete, s gyakran ostromolják vad zivatarok; mégis óriási terjedelmű fává nő fel, hogy az utazók nem győzik bámulni s szépségeit rajzolni. Régen a fák királyának is mondták. De ha egyszer ily plánta gyökeret vert majd nem hozzáférhetetlen magasságában: nehéz kiirtani; felnő az és ágaival a szabad légben messze kiterjeszkedik. Hasonló volt Jézus és az ő tudománya. Ő szegény sorsban született, bölcsője egy nyomorult jászoly, születése után csakhamar Héródes üldözőbe vette, a papi fejedelmek Pilátus ellenére halálra ítélték, a nép keresztre feszítettetését kérte, meghalt, eltemettetett, tanítványait megfélemlítették, hiveit szétszórták, a keresztény zsinagógákat bezárták, s a meteorként feltűnt új tudomány, meteori rövid futás után, eltűnni látszott. Ezek k! megannyi zivatarok voltak Jézusra és az ő tudományára nézve: megrázták őt, megíngatták tudományának földét; de ő feltámadt, tanítványai újra egybegyülekeztek, tudománya szájról szájra lön adva, hiveinek száma megsokasult: a gyenge ág nem hogy kiszáradott, az általa alapított keresztény vallás nem hogy kiászott, elenyészett volna; de felnőtt a kereszténység nagy-szerű czedrussává; mint az alapigékben van írva, az újon-

nan ültetett fa ágait felnevelte, azaz: a kis Zsidóországban támadt vallás lassanként elterjedett Görögországban, Rómában, Ázsia és Afrika több tartományaiban, szóval csaknem minden miveltebb részein a földnek.

Harmadik tétele az alapigénének, hogy a fa és ágai gyümölcsöt teremnek. Igen, mint a Libánus cedrusainak meg van illata és gyümölse: úgy árasztja a keresztény vallás is jótéteményeit mindenfelé. Nézzük bár az embert vallásos, erkölcsi és polgári viszonyai között, s ez igazságot mindenütt feltaláljuk. A vallás istenibb természete emberibbé tette a népeket, az erkölcsök ősi vadságokat elvesztették, a polgári élet a legdicsebb emberi erényeknek kezd termő földje lenni. Az Istenről és emberi hivatásunkról való helyesebb fogalmak, a jogok és kötelességek kölcsönösségéről való nézetek mai tisztultsága, a humanizmus és polgári egyenjogúság, a keresztény emberiségnek az erkölcsi jó és szép iránti vonzalma, az örökélet hite: mind megannyi haladási mozzanatok és vívmányok az emberiség életének újabb történetében. S hogy mindezekre a keresztény vallásnak irányzó és döntő befolyása volt, úgy hiszem, senki sem fogja elvitatni akarni. Egyetlen vizsgáló tekintet a keresztény vallás előtti és utáni erkölcsi és szellemi állapotokra képes bárkit meggyőzni a Jézus erkölcstudományának az emberi nem tökéletesedésére való nagy befolyásáról. Valóban, nemünknek azóta folyvást emelkedik erkölcsi érteke, a közjóllét gyarapodóban van, általában egy magasabb földi boldogság megközelítésére az út ki van egyengetve. Ezek atyámfiai! a keresztény vallás magas cedrusának ágain termett drága gyümölcsök, melyeket élvezni Isten kegyelméből mi is szerencsések vagyunk. Igen! Jézus, a mi lelki cedrusunk, az ő szent tudománya s a tőle alapított keresztény vallás által folyvást gyümölcsöt terem, és mi, kik e tudományt eredeti tisztaságában s apostoli egyszerűségiben fogjuk fel és valljuk, a mi kicsiny anyaszentegyházunk közepett el-

mondhatjuk Jóel profétával: Musttal csepegnek a hegyek, téjjel folynak a halmok, kútfő származik az Úrnak házából, mely megöntözi a Sittim völgyit. Kép nélkül szolva: Krisztus egyházában bőven vannak a lelki jók.

Negyedik és utolsó tétele az alapigének, hogy a felnőtt czedrusfa árnyában mindenféle szárnyas madarak laknak. A persa és indus népnek külön nemzeti istene volt, a zsidóegyház csak zsidókat ismert tagjainak, a pogányság üldözte a keresztényeket; Jézus anyaszentegyházának minden nép és nemzetbeliek tagjai lehetnek, egyiknek sincs a másik felett előnye. Menjetekek el, és hirdessétek az evangéliumot minden népeknek, így utasította ő a világba kiküldött tanítványait; ismét: Minden népben és nemzettségben kedves Isten előtt, a ki őtet félti s akaratját cselekszi. Csel. 10, 35. Pál apostol szerint pedig: Nincsen sem zsidó, sem görög, sem szabados, sem szolga, mi mindnyájan egyek vagyunk a Jézus Krisztusban. Galat. 3, 28. Lám mily különbözők e tanok a Jézus előtt hallottaktól! Amazok kizárnak, ezek egyesítnek; azok gyűlölséget, ezek szeretetet hirdetnek; azok személyt válogatnak, ezek minden embert testvérnek mondanak a Krisztusban. Valóban már eddig elé is betelve látjuk ama szent jövendölést, hogy Jézus a kereszténység czedrusa, hogy az ő egyháza magas hegyen, erős kőszálon van épülve, hogy ágakat hajt, gyümölcsöt terem, s árnyékában mindenféle szárnyas madár lakik. Mint a nap lassanként világítja meg a föld különböző részeit: úgy terjed mind tovább tovább, más meg más részekre e boldogító tudomány is, meghódítva az elméket az igaz Isten hívésének, megnyerve a szíveket Jézus idevezítő vallásának, s így lassanként ugyan, de biztos eléhaladással készítve előre az egy akol- és egy pásztorról mondott isteni jövendölés egykori valóságát.

Imádjuk azért mindenkor, legkivált pedig ezen karácsoni szent ünnepen, az Istent, ki az Izsai törzsökéből származott vesszőszálat (Ésa. 11, 1), ki ama magas czedrus tejéről vett és elplántált gyenge ágat, a kereszténység czedrussává növelte fel.

És buzduljon szent tiszteletre Jézus iránt minden keresztény szív és lélek; becsülje nagyra azt a szerencsét, hogy az általa plántált keresztény vallás felséges czedrusának árnyában pihenhet s áldott gyümölcseit élvezheti; s kívánja szivből, munkálkodjék teljes erővel mindenki azon, hogy ez áldott fa egykor az egyetemes emberiséget árnyaiba fogadhassa. Ámen.

Török Sámuel,
szentmihályi pap.

VII.

Jézusra nézni legjobb.

ÁLDÓZÓ CSÖTÖRTÖKI.

Jézus tanítványinak láttokra felemelteték, ők pedig utána szemeiket az égbe függeszték. Csel. 1, 9. 10.

A hol vagyon a ti kincsetek, ott vagyon a ti szivetek is, ezt mondja Jézus. Luk. 12, 34. Én is azt mondom Jézussal: a hol van kinek-kinek kincse, ott van az ő szive is, s a hol van szive, ott van az ő szeme is; mert minden ember azon tárgyra, vagy tárgy után szokta szemeit leginkább függeszteni, a mit szive leginkább szeret, ohajt, a mi legkellemetesebb, fontosabb és boldogítóbb tárgy reá nézve; pl. a csillagvizsgáló az égre, a szántóvető a földre, a vitéz a fegyverre, a tudós a könyvekre, a szerelmes ember az ő szeretőjére, a fősvény pénzes ládjára legörömesőbb szokták szemeiket s szemecikkel együtt teljes szivöket, és minden ohajtásukat fordítani vagy függeszteni. Hadd függesse kiki oda szemeit, hol boldogságát leginkább reméli feltalálhatni. Hát mi keresztények! hová, kire és mire függesszük szemeinket? Mi legyünk hasonlók ma szent Dávidhoz. Dávid ezt mondja: Szüntelen az Urra néztem. Zsolt. 16, 8 És viszont: A te parancsolatidról gondolkodom, és nézek a te ösvényeidre (Zsolt. 119, 15.); mert a kikte reád néznek, azok meg nem szégyennitetnek. Zsolt. 34. 6. Legyünk hasonlók Mikeáshoz, ki akárhová s mire nézzenek mások; magáról ezt a vallást tevő: **Én**